

“गन्धर्वाणां चित्ररथः” गीता । “सागराणां नदीमाञ्च
मेवानां वर्धितस्य च । गन्धर्वाणामधिपतिं चक्रो चित्र-
रथं यिभुः” हरिवं ४४० । तस्य गन्धर्वाधिपत्य
कृतम् । २२२० भेदे स्त्री १२०० पुं १०० चैत्ररथिगच्छे
दृश्यम् । चित्ररथमधिपत्य कृतो ग्रन्थः अथ । चैत्ररथ
भारतस्यादिपर्यान्तर्गतेऽवतारपर्वणि । तच्च पर्व आदि-
पर्वणि १६५ अवधि १८२ अध्यायपर्यन्तम् ।

चित्ररश्मि त्रि० चित्रारश्मयोऽस्य । १००००० रश्मि-
युक्ते २२२० भेदे पुं हरिवं २०४४० “अस्मिन्नु-
र्ध्वविद्योतिः सावित्रं मितमेव च । अमरं शर
वृष्टिञ्च सङ्गृह्यन् महाभुजम् । विरजन्तु च यत्नञ्च विद्या-
वसुविभावञ्च । अश्वमेधश्चित्ररश्मिञ्च तथा निष्कृषितं
रूपम् । नक्षत्राङ्गित्तैव चारित्रं ब्रह्मपद्मम् । वृह-
तञ्च वृहद्वृत्तं तथैव परतापनम् । मरुत्वती तथा यज्ञे
एतं वै मरुतां गणम्” ।

चित्ररेफ पु० शाकदीपाधिपत्य प्रयत्नतस्य मेधातिथेः १००० भेदे
तस्मान्नो तत्त्वत्वे २२२० भेदे च । शाकदीपोपक्रमे “तस्यापि
प्रयत्नत एवाधिपतिः नाम्ना मेधातिथिः । सोऽपि विभ-
ज्य सप्त वर्षाणि पुत्रनामाङ्कितेषु स्त्रात्मजान् पुरोजव-
मनोजव पवमानः सुखानीक चित्ररेफ ब्रह्मरूप विश्वाधार
संज्ञान् निधायाधिपतीन् स्वर्गं भगवत्पुनर्नन्त्यावेशितमति-
स्तपोवनं प्रविशेत्” भाग० ५।१२।१८।

चित्रल पु० चित्रमाचर्यं ज्ञाति ला-क । १०००००
२२२० भेदे त्रि० यन्त्ररत्ना० । शरीरस्थिते स्त्री राजनि० ।
चित्रलता स्त्री० नित्यकर्म० । मङ्गिरायां राजनि० ।
चित्रलेखनी स्त्री चित्रं लिख्यतेऽनया लिख ल्युट् करणे
लौप् । (तुली) कूच्याम् । उज्ज्वलद० ।

चित्रलेखा स्त्री चित्रं लेखयति लिख-ल्यप् उप० स० । वाणा-
सुरमन्त्रिणः कुष्माण्डस्य कन्यायाम् २२२० भेदे च ।
तस्याच चित्रलेखनदक्षता हरिवं १७६४० वसिष्ठा यथा
“ऊपायावचनं श्रुत्वा रामा वाक्यमिदं पुनः । उवाच
रुदतीञ्चैव कुष्माण्डतनया सखी । कुशला ते विद्या-
लाञ्छि ! सर्वथा सन्निविष्टे । अप्सरा चित्रलेखा
वै जिह्मं विद्याप्यतां सखि ! । अस्याः सर्वमशेषं वै त्वं
लोक्यं विदितं सदा । एवमुक्ता तदैवोषा हर्षेणागत-
विष्मया । तामपस्मभामाया चित्रलेखां सखीं प्रियाम् ।
कृताञ्जलिपुटा दीना ऊषा वचनमब्रवीत् । परमं शृणु
मे याक्यं यत्त्वं वक्ष्यामि भाविनि ! । भर्तारं यदि

मेऽद्या त्वं नामयिष्यसि मत्प्रियम् । कान्तं पद्मपलाशाक्षं
मत्तमातङ्गविक्रमम् । त्वष्टास्यहं प्रियान् प्राप्तांस्ततः
कमललोचने ! । चित्रलेखाऽऽशीवाक्यमूपां हर्षवती
शनैः । नैपोऽर्थः शक्यतेऽस्माभिर्वेत्तुं भाविनि ! सुत्र-
ते ! । न कुलेन न वर्णन न शीलेन न रूपतः । न देश-
तश्च विज्ञातः सहि चोरो मया सखि ! । किन्तु यत्त्वं
यथा कर्तुं बुद्धिपूर्वकं मया सखि ! । प्राप्तुञ्च शृणु मे
वाक्यं यथाकाममवाप्स्यसि । देवदानवयक्षाणां
गन्धर्वोरगरक्षसाम् । ये विशिष्टाः प्रभावेण रूपे-
णाभिजनेन च ! यथाप्रधानतः सर्वानादिखिप्या-
स्यहं सखि ! । मनुष्यलोके ये चापि प्रथरा लोकविशु-
ताः । सप्तरात्रेण ते भीरु । दर्शयिष्यामि तानहम् ।
ततो विज्ञाय पटुस्यं भर्तारं प्रतिवपस्यसे । सा चित्र-
लेखया प्रोक्ता ऊषा हितचिकीर्षया । क्रियतामेव-
मित्याह चित्रलेखां सखीं प्रियाम् । ततः कुशलहस्तत्वा-
द्याथालेख्यं समन्ततः । इत्युक्ता सप्तरात्रेण कृत्वा
लेख्यगतांस्तु तान् । चित्रपटुगतान् सुख्यामानया-
मास गोभना । ततः प्रसीर्य पटुं सा चित्रलेखा
स्वयंकृतम् । ऊपायै दर्शयामास सखीनाञ्च विशेषतः” ।
“ततस्तु देव्या रूपेण चित्रलेखा वराप्सराः” तताध्यायादौ ।
भाग० १०।६२ अ० । कुष्माण्डकन्याया चित्रलेखयैव तथा
चित्रं लिखितमित्युक्तं यथा “वाणस्य मन्त्री कु-
ष्माण्डचित्तलेखा च तत्सुता । सख्यपृच्छत् सखीमूपां
कौतूहलसमन्विता” इत्युपक्रमे । “चित्रलेखोक्ता च
व्यसनं तेऽपकर्षाणि दिलोकां यदि भाव्यते । तमानेधे
नरं यस्ते मनोज्ञतां तमादिग । इत्युक्ता देवगन्धर्व-
सिद्धचारणपद्मगान् । दैत्यविद्याधरान् यक्षान् मरु-
मानकडुन्दुभिम् । अलिखत् रामकन्यौ च प्रद्युम्नं
वीर्यं लब्धिता । अलिखत् विद्विषितं वीर्येणाऽ वा-
हसुखीक्षिता । सोऽसावसाविति प्राह कथयामास मही-
पते ! । चित्रलेखा तमाज्ञाय शौर्यं कणस्य योगिनी ।
ययौ विहायसा राजन् ! हारकां कथयामासि ताम्”
“मन्दाक्रान्ता मपरलवयुता चित्रलेखा” कन्दोम०
उक्ते १२२० दशरथरपादके “रुद्राश्चैवेननततमकैः कीर्ति-
ता चित्रलेखेयम्” उ० २००टी० उक्ते च ४८० भेदे । “सस-
जा मजगा सु दिक्स्वरैर्भवति चित्रलेखा” उ० २००टी० उक्ते
५८० भेदे । ६००००० भेदे । “यज्ञेऽह्निमन् जगति
वृषद्वारां साररूपं यदासोदाहृत्येदं ब्रजमुपतिष्ठता वेधसः